

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l -
s e s framställning till Ålands landsting med
N 4/1952. förslag till landskapslag angående åländsk hem-
bygdsrätt.

I 3 § av den nya självstyrelselagen stadgas om åländsk hembygds-
rätt, I sista momentet av sagda paragraf föreskrives, att närmare
bestämmelser angående förvärvande och förlust av åländsk hembygds-
rätt skall utfärdas genom landskapslag. I enlighet därmed, och då
landskapsstyrelsen anser att förenämnd landskapslagstiftning snarast
möjligt bör komma till stånd, har landskapsstyrelsen låtit uppgöra
förslag till landskapslag i ämnet. I förslaget, som omfattar 12
paragrafer, har naturligtvis medtagits de i självstyrelselagen
ingående grundläggande stadgandena.

I första kapitlet stadgas om hembygdsrätten och dess förvärvande
på grund av lag. I självstyrelselagen särskiljes två slag av för-
värv av den åländska hembygdsrätten nämligen förvärv direkt på
grund av lagens stadganden, samt sådant förvärv, där åtgärd av ve-
derbörande erfordras, utöver de i lagen nämnda förutsättningarna,
för vinnande av åländsk hembygdsrätt. Denna uppdelning har i för-
slaget ytterligare markerats genom att i första kapitlet intaga

bestämmelserna angående förvärv på grund av lag, medan om förvärv på grund av anmälan eller ansökan stadgas i andra kapitlet. Det först nämnda slaget av förvärv föreligger:

1) för finsk medborgare, som är eller lagligen bort vara mantalskriven i någon av kommunerna i landskapet Åland, och som den 1 januari 1952 under minst fem år utan avbrott i landskapet haft sitt egentliga bo och hemvist;

2) för inom äktenskapet fött barn, vars fader eller moder åtnjuter åländsk hembygdsrätt;

3) för utom äktenskapet fött barn, vars moder eller, då barnet står under sin faders vårdnad, vars fader åtnjuter åländsk hembygdsrätt; samt

4) för kvinna, som ingår äktenskap med man, som åtnjuter åländsk hembygdsrätt.

Det andra slaget av förvärv, nämligen anmälan och ansökan, kommer ifråga:

1) då person, som den 1 januari 1952 är eller bort vara mantalskriven inom landskapet, men vid sagda datum varit i landskapet utan avbrott bosatt under kortare tid än fem år; samt

2) då finsk medborgare, som efter den 1 januari 1952 inflyttat

till landskapet och utan avbrott varit där bosatt under minst fem år.

Förutsättningen för erhållande av åländsk hembygdsrätt utgör i

1) nämnda fall anmälan till landskapsstyrelsen och i 2) nämnda fall

ansökan hos landskapsstyrelsen. I äktenskap fött ogift barn för-

värvar i dessa fall jämte föräldrarna åländsk hembygdsrätt. Om

blott den ena maken förvärvar hembygdsrätt får barn, som står under

sagda makes vårdnad, även hembygdsrätt. Utom äktenskapet fött

barn åter följer under samma förutsättningar sin moder eller, då

barnet står under sin faders vårdnad, sin fader.

Anmälan för eller ansökan om erhållande av åländsk hembygds-

rätt skall ingivas till landskapsstyrelsen jämte ämbetsbevis för

sökanden och övriga personer, vilka tillsammans med honom kunna för-

värva hembygdsrätt, intyg av polismyndighet angående inflyttning

till och bosättning i landskapet samt sökandens och övriga i ansök-

ningen inbegripna personers vandel, intyg av häradsskrivaren i

Ålands härad, när och i vilken eller vilka kommuner vederbörande

blivit inom landskapet mantalsskriven samt tilläventyrs annan nödig-

befunnen utredning. Landskapsstyrelsen äger avgöra, huruvida hem-

bygdsrätt på grund av ansökan bör beviljas eller ej. I ärenden an-

020
72580
gående åländsk hembygdsrätt äger landskapsstyrelsen utfärda resolution. Landskapsstyrelsen är berättigad att, då särskilda skäl föreligga, bevilja hembygdsrätt åt person, som under kortare tid än fem år varit i landskapet bosatt utan avbrott.

I tredje kapitlet stadgas om förlust av åländsk hembygdsrätt. Några närmare bestämmelser angående denna förlust anser sig landskapsstyrelsen icke kunna intaga i förslaget. Sådana närmare bestämmelser skulle nämligen innebära ålägganden för särskilda rikets tjänstemän - främst häradsskrivaren i Ålands härad - och sådana ålägganden kan ej ske genom landskapslag, såvida detta icke skett även i rikslagstiftning. Några närmare bestämmelser torde ej heller vara av nöden, då ju vunnet medborgarskap i främmande land samt stadigvarande bosättning utom landskapet även innebär, att vederbörande icke mantalsskrives i landskapet. I detta sammanhang förtjänar att påpekas, att landskapsstyrelsen träffat överenskommelse med häradsskrivaren i Ålands härad om förande av förteckning över samtliga personer i landskapet, som äga åländsk hembygdsrätt.

I fjärde kapitlet har intagits stadganden om rätt för landskapsstyrelsen att på ansökan avgiva förklaring, huruvida sökanden åt-

njuter åländsk hembygdsrätt, föreläggande att inom viss tid förete av landskapsstyrelsen utfärdad resolution i ärende angående åländsk hembygdsrätt för häradsskrivaren i Ålands härad, om beläggande av landskapsstyrelsens resolutioner i förenämnda ärenden med stämpelmärken - detta enär föreskrift angående stämpelbeloppet i förevarande fall helt naturligt icke finnes i rikets stämpellag, som av Landstinget antagits att gälla i landskapet - samt föreskrift beträffande skyldighet för landskapsstyrelsen att föra särskilda förteckningar. Förslaget slutar med berättigande för landskapsstyrelsen att vid behov utfärda närmare bestämmelser genom landskapsförordning angående tillämpningen av landskapslagen.

Hänvisande till förestående får landskapsstyrelsen vördsammast förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående åländsk hembygdsrätt.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

Åländsk hembygdsrätt och dess förvärvande på grund av lag.

1 §.

Åländsk hembygdsrätt, som innebär rätt att utan sådan inskränk-

750 02850

ning, som nämnes i 5 § av självstyrelselagen för Åland, förvärva fastighet, belägen inom landskapet, rätt att inom landskapet driva sådan näring, för vars utövande enligt lag erfordras ansökan eller tillstånd, samt rätt att vid kommunalval och val till landstinget utöva rösträtt, tillkommer på grund av lag:

- 1) finsk medborgare, som är eller lagligen bort vara mantals-skriven i någon av landskapet Ålands kommuner, och som den 1 januari 1952 under minst fem år utan avbrott i landskapet haft sitt egentliga bo och hemvist;
- 2) inom äktenskapet fött barn, vars fader eller moder åtnjuter åländsk hembygdsrätt;
- 3) utom äktenskapet fött barn, vars moder eller, då barnet står under sin faders vårdnad, vars fader åtnjuter åländsk hembygdsrätt;
- 4) kvinna, som ingår äktenskap med man som åtnjuter åländsk hembygdsrätt.

2 kap.

Åländsk hembygdsrätt, som förvärfvas på grund av anmälan eller ansökan.

2 §.

Den, som den 1 januari 1952 varit i landskapet bosatt under kor-

tare tid än fem år samt är eller bort vara mantalsskriven inom landskapet, erhåller på därom hos landskapsstyrelsen gjord anmälan åländsk hembygdsrätt, så snart han utan avbrott under sammanlagt fem års tid haft sitt egentliga bo och hemvist på Åland och vid ansökans ingivande fyllt 21 år.

3 §.

Finsk medborgare, som fyllt tjugooett år och som efter den 1 januari 1952 inflyttat till landskapet och utan avbrott varit där bosatt under minst fem års tid beviljas på ansökan åländsk hembygdsrätt, där ej vägande skäl provas föranleda avslag.

4 §.

I äktenskap fött ogift barn under tjugooett år, som är bosatt i landskapet och står under föräldrarnas vårdnad, förvärvar jämte föräldrarna i 2 och 3 §§ nämnda fall åländsk hembygdsrätt. Därest blott den endera maken erhåller åländsk hembygdsrätt, förvärvar jämte denne under dess vårdnad stående barn under här nämnda förutsättningar åländsk hembygdsrätt. Barn, som fötts utom äktenskap, följer under samma förutsättningar sin moder eller, då barnet står under sin faders vårdnad, sin fader.

5 §.

I 2 § nämnd anmälan och 3 § avsedd ansökan skall ingivas till landskapsstyrelsen jämte följande utredning:

1) ämbetsbevis för sökanden och de övriga personer, vilka jämt honom kunna förvärva åländsk hembygdsrätt;

2) intyg av vederbörande polismyndighet, när vederbörande inflyttat till landskapet och blivit här varaktigt bosatt, ävensom om hans och övriga i ansökningen inbegripna personers vandel veterligen varit oförvitlig;

3) intyg av häradsskrivaren i Ålands härad, när och i vilken eller vilka kommuner vederbörande blivit i landskapet mantalsskriven.

Utöver i 1 mom. nämnd utredning kan landskapsstyrelsen infordra tilläventyrs annan nödigbefunnen utredning samt om så anses av behovet påkallat, anhålla om utlåtande av vederbörande kommunala myndigheter, huruvida det med avseende å sökanden och övriga i ansökningen inbegripna personer samt övriga omständigheter anses önskvärt, att ansökningen bifalles.

6 §.

Landskapsstyrelsen äger till prövning upptaga i 2 § nämnd anmälan och i 3 § avsedd ansökning samt i enlighet med stadgandena

i självstyrelselagen och denna landskapslag avgöra, huruvida åländsk hembygdsrätt skall beviljas eller ej såvitt rör ansökan därom. I ärenden angående åländsk hembygdsrätt skall resolution utfärdas.

Landskapsstyrelsen må, där särskilda skäl äro, bevilja åländsk hembygdsrätt åt den, som under kortare tid än fem år varit i landskapet bosatt utan avbrott.

3 kap.

Förlust av åländsk hembygdsrätt.

7 §.

Person, som antages till medborgare i främmande land eller under fem år stadigvarande varit bosatt utom landskapet, förlorar sin åländska hembygdsrätt.

4 kap.

Särskilda stadganden.

8 §.

Vill någon erhålla förklaring, huruvida han åtnjuter åländsk hembygdsrätt, ingive därom ansökan jämte all tillgänglig utredning till landskapsstyrelsen, som äger rätt att meddela sådan förklaring.

032
9 §.

I resolution, som av landskapsstyrelsen utfärdas angående beviljad hembygdsrätt, samt i ärende angående förklaring, huruvida åländsk hembygdsrätt åtnjutes, skall föreläggas viss tid, inom vilken resolutionen skall i avseende å vederbörlig anteckning företes häradsskrivaren i Ålands härad.

10 §.

Landskapsstyrelsens resolutioner i ärenden angående åländsk hembygdsrätt skola beläggas med stämpelmärken till samma belopp, varmed länsstyrelses utslag angående tillstånd för utlänning att innehava fastighet skall förSES.

11 §.

Landskapsstyrelsen äger föra förteckning över:

- 1) beviljad åländsk hembygdsrätt;
- 2) meddelande av förklaring rörande åtnjutande av åländsk hembygdsrätt.

12 §.

Landskapsstyrelsen kan vid behov genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser angående tillämpningen av denna landskapslag.

Mariehamn den 30 januari 1952.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Viktor Strandfält

Viktor Strandfält.

Landskapssekreterare

Ch. Stormbom

Ch. Stormbom.